

سازمان اورژانس کشور

دستورالعمل آموزش همگانی

زمستان ۱۳۹۹

معاونت آموزش همگانی، مهارتی و اعتبار بخشی

امروزه فراگیری کمک‌های اولیه به واسطه افزایش آمارهای بیماری‌های شایع و رابطه نزدیکی که با جان انسان‌ها دارد، یک امر مهم و ضروری و به‌عنوان یک مهارت زندگی برای اعضای جامعه به حساب می‌آید. مهارتی که احساس مسئولیت را دوجندان و ارزش انسانی را در جامعه نمایان‌تر می‌سازد.

در زندگی روزمره ما انسان‌ها، بیماری‌ها و حوادث زیادی غیر از حوادث طبیعی (زلزله، سیل، طوفان و...)، همانند حوادث جاده‌ای و ترافیکی، محیط خانه‌ها و محیط کار، وجود دارند که ممکن است هر ساله هزاران نفر را به کام مرگ بکشانند و نکته حایز اهمیت این است که تعداد رخداد این نوع حوادث به مراتب بیشتر از حوادث طبیعی است و به‌طور طبیعی در بروز هر حادثه‌ای، مردم عادی جامعه (شاهدان اولیه)، جزو نخستین نفراتی هستند که در صحنه حادثه حضور پیدا می‌کنند و در آن لحظه، در صورت داشتن مهارت‌های لازم و کافی کمک‌های اولیه، می‌توانند در نقش یک فرشته‌نجات ظاهر شوند و آسیب‌دیدگان را از خطر مرگ نجات دهند یا مانع بروز آسیب‌های جدی‌تر و غیر قابل بازگشت شوند.

در این‌جا نقش آموزش کمک‌های اولیه به اقشار مختلف جامعه به‌عنوان یک مأموریت کاهش تلفات، به‌طور ملموس معلوم است. بنابراین چاره‌ای نیست جز این‌که به‌عنوان یک دغدغه اساسی و انسانی به آن نگاه کرد و با برنامه‌ریزی و استفاده از روش‌های نوین آموزشی و روش‌های عملی‌تر، این آموزش‌ها را در تمام سطح جامعه شروع نمود.

همواره زمستان به عنوان یکی از فصولی شناخته می‌شود که با تغییر وضعیت آب و هوایی، می‌تواند مخاطرات ویژه‌ای را رقم بزند. به همین جهت و همچنین به علت شیوع ویروس کووید ۱۹، آموزش همگانی در راستای کاهش آسیب‌ها، صدمات و بیماری‌ها می‌تواند بسیار با اهمیت باشد.

تعریف:

در سازمان‌های معتبر جهانی اورژانس، جهت ارائه خدمات اورژانسی گروه‌های مختلف تربیت می‌شوند که پایین‌ترین سطح آن امدادگر است و معمولاً اولین شخص آموزش دیده در زمینه مراقبت‌های طبی می‌باشد که به صحنه اورژانس میرسد و ممکن است افسر پلیس، آتش‌نشان، معلم مدرسه و یا فرد داوطلب باشد. آنها می‌توانند یک سری از خدمات فوری و کمک‌های اولیه را ارائه دهند، صحنه را کنترل و آن را برای رسیدن آمبولانس EMS مهیا کند و اطلاعات صحنه و بیماران را به پرسنل EMS ارائه دهد.

اهداف:

۱. آشنایی گروههای مختلف جامعه با خدمات و وظایف سازمان اورژانس کشور
۲. آشنایی گروههای مختلف جامعه با چالش های خدمت رسانی اورژانس مرتبط با مردم
۳. آشنایی گروههای مختلف جامعه با مفاهیم فوریتهای پزشکی
۴. آشنایی عموم جامعه و بویژه دانش آموزان و معلمان و مربیان با مخاطرات خاص فصل زمستان
۵. ارتقا سطح سلامت در جامعه
۶. آشنایی با نحوه تماس و کمک خواهی صحیح از خدمات سیستم اورژانس پیش بیمارستانی
۷. کاهش آسیب ها تا زمان رسیدن اورژانس بر بالین بیماران و مصدومین
۸. آموزش اقدامات صحیح، ساده و کاربردی کمکهای اولیه با توجه به مخاطرات گروههای هدف
۹. آشنایی با اقدامات صحیح عموم جامعه در برابر حوادث و بلایا
۱۰. آشنایی با مفاهیم و اقدامات کاربردی در ارتباط با CBRNE
۱۱. ارتقا سطح آگاهی و مهارت در پیشگیری از پاندمی کووید ۱۹

گروههای هدف سطح جامعه

۱. دانش آموزان
۲. نیروهای امدادی و انتظامی
۳. رانندگان حمل و نقل عمومی
۴. مهمان داران هواپیما، قطار و اتوبوس
۵. مربیان و معلمان آموزش و پرورش
۶. دانشجویان
۷. کارمندان
۸. ورزشکاران
۹. طلاب و روحانیون
۱۰. اصناف
۱۱. خانم های خانه دار

جدول شماره ۱ - لیست گروههای هدف

اولویت های زمستانی گروههای هدف آموزشی

- رانندگان حمل و نقل عمومی
- مهمانداران هواپیما قطار و اتوبوس
- نیروهای امدادی و انتظامی
- مربیان و معلمان آموزش و پرورش
- دانش آموزان
- ورزشکاران
- دانشجویان
- اصناف
- کارمندان
- طلاب و روحانیون
- خانم های خانه دار

فعالیت های آموزشی

۱- ارائه آموزش به گروههای هدف با توجه به جدول اولویت و مخاطرات فصلی

- تولید محتوای آموزشی با توجه به مخاطرات خاص گروههای هدف در حوزه جغرافیایی
- استفاده از محتواهای آموزشی در پرتال سازمان اورژانس کشور
- ارائه آموزش های همگانی فصل زمستان به گروههای هدف پر خطر
- رایزنی و استفاده از ظرفیت های آموزشی و سازمانی گروههای هدف
- استفاده از ظرفیت صدا و سیما جهت انتقال محتوای آموزشی به گروههای هدف
- استفاده از ظرفیت NGO های فعال در حوزه آموزش
- هماهنگی جهت اجرای آموزش های ضمن خدمت با استفاده از سامانه های آموزش آنلاین کارمندان و نیروهای امدادی و انتظامی

۲- تعامل با **مدارس** و ارائه آموزش های کمکهای اولیه و فرهنگ سازی به دانش آموزان و

مربیان با استفاده از ظرفیت گروهها و ابزار های آموزش مجازی و ارائه آموزش های ساده و کاربردی

به دانش آموزان (آموزش های حضوری و عملی در جداول زیر لغو می باشد)

- تحویل پمفلت های آموزشی الکترونیک در ارتباط با مباحث فرهنگ سازی و مخاطرات جغرافیایی و زمستانه با مخاطب دانش آموزان و والدین
- برگزاری مسابقات مجازی انگیزشی با محوریت فرهنگ سازی مشکلات اورژانس (نقاشی و ...) جهت دانش آموزان پایه اول تا ششم با اهدا جوایز
- برگزاری دوره های آموزشی مجازی از طریق سامانه های آموزشی مدرسه طبق جداول شماره ۲
- ارائه و پخش فیلم ها و انیمیشن های آموزشی -فرهنگ سازی
- برنامه ریزی جهت برگزاری کلاس های مجازی با موضوعات آشنایی و آمادگی در برابر مخاطرات خاص مدرسه جهت مربیان و معلمان مدرسه طبق جدول برنامه شماره ۱
- مستند سازی از فعالیت های انجام شده
- پیگیری و آموزش مداوم در تمامی مقاطع تحصیلی

جدول شماره ۱ - برنامه آموزشی معلمان و مربیان مدارس					
ردیف	سرفصل	ویز سرفصل	ساعات آموزشی (دقیقه)		
			نظری	-	جمع
۱	سیستم اورژانس	- آشنایی با فرآیند عملیات و وظایف اورژانس کشور - نحوه درخواست کمک از ۱۱۵	۱۵	-	۱۵
۲	مواجهه و ارزیابی	- بررسی صحنه یک حادثه - اقدامات اولیه در اولین مواجهه با بیمار یا مصدوم (سطح هوشیاری، راه هوایی، تنفس و گردش خون) - بررسی و ارزیابی آسیب ها و صدمات	۳۰	-	۳۰
۳	آسیب ها و صدمات	- مراقبت های اولیه و ساده در آسیب ها و صدمات	۳۰	-	۳۰

۴	مخاطرات مدرسه	- پیشگیری از حوادث ترافیکی ورودی مدارس - ایمن سازی محیط مدرسه - غش کردن و کاهش هوشیاری - تشنج - کاهش قند خون	۳۰	-	۳۰
۵	پاندمی کرونا ویروس	- پیشگیری از کووید ۱۹ در مدرسه	۳۰	-	۳۰
		جمع	۱۳۵	-	۱۳۵

جدول شماره ۲- برنامه آموزشی دانش آموزان (مقطع ابتدایی اول تا ششم)

هدف کلی	هدف جزئی جلسه: این انتظار است دانش آموز حیطه شناختی بر مفاهیم زیر تسلط پیدا کند و بتواند در حیطه رفتاری ارائه نماید.	آموزش تئوری
آشنایی با سیستم اورژانس و نحوه کمک خواهی	آشنایی با سازمان اورژانس کشور	*
	نحوه درخواست کمک از اورژانس ۱۱۵	*
	مزاحمت تلفنی اورژانس	*
پاندمی کووید ۱۹	آشنایی با روش های پیشگیری از گسترش ویروس در مدرسه	*
همکاری با اورژانس	کمک به پرسنل اورژانس	*
	سوختگیری خارج از نوبت آمبولانس ها	*
	باز کردن مسیر آمبولانس	
روش مواجهه با مصدوم	بررسی صحنه حادثه	*
	بررسی هوشیاری بیمار یا مصدوم	*
فوریت های پزشکی	آشنایی با اقدامات اولیه و ساده در بیماران قلبی آشنایی با علائم و اقدامات ساده در سکته مغزی	*
آسیب ها و صدمات	خونریزی خارجی آشنایی با اقدامات ساده در سوختگی ها	*
برنامه آموزشی دانش آموزان (مقطع متوسطه اول)		

هدف کلی	هدف جزئی جلسه: این انتظار است دانش آموز حیطه شناختی بر مفاهیم زیر تسلط پیدا کند و بتواند در حیطه رفتاری ارائه نماید.	آموزش تئوری
آشنایی با سیستم اورژانس و نحوه کمک خواهی	آشنایی با سازمان اورژانس کشور	*
	نحوه درخواست کمک از اورژانس ۱۱۵	*
پاندمی کووید ۱۹	آشنایی با روش های پیشگیری از گسترش ویروس در مدرسه	*
فرهنگسازی مشکلات اورژانس	مزاحمت تلفنی اورژانس کمک به پرسنل اورژانس سوختگیری خارج از نوبت آمبولانس ها باز کردن مسیر آمبولانس	*
فوریت های پزشکی	مشکلات قلبی سکته مغزی تشنج دیابت مسمومیت با CO	*
BLS	Hands Only CPR انسداد راه هوایی	*
آسیب و صدمات	آشنایی با آسیب های اسکلتی	*
	رعایت اصول برخورد با آسیب و صدمات و سوختگی ها	*
	کنترل خونریزی خارجی	*
برنامه آموزشی دانش آموزان (مقطع متوسطه دوم)		
هدف کلی	هدف جزئی جلسه: این انتظار است دانش آموز حیطه شناختی بر مفاهیم زیر تسلط پیدا کند و بتواند در حیطه رفتاری ارائه نماید.	آموزش تئوری
سیستم اورژانس و ارزیابی صحنه حادثه و بیمار	- آشنایی با سیستم اورژانس - نحوه کمک خواهی از اورژانس - ارزیابی و اقدامات لازم در حوادث ترافیکی - ارزیابی صحنه حادثه - بررسی هوشیاری و تنفس بیمار - آشنایی با اندازه گیری نبض ها	*
پاندمی کووید ۱۹	آشنایی با روش های پیشگیری از گسترش ویروس در مدرسه	*
BLS	احیای قلبی ریوی پایه انسداد راه هوایی	*

	*	- تشنج - سکته قلبی - سکته مغزی - دیابت - تنگی نفس و آسم - سوء مصرف مواد مخدر - مسمومیت با Co	فوریت‌های پزشکی
	*	- کنترل خونریزی خارجی - پانسمان و بانداز - سوختگی - مراقبت‌های اولیه و ساده در آسیب‌های اسکلتی و شکستگی‌ها	آسیب‌ها و صدمات
	*	- اقدامات اولیه مواجهه با حوادث ترافیکی - غرق‌شدگی - برق‌گرفتگی - گاز گرفتگی و گزش‌ها	اقدامات و مهارت‌ها

۳- تعامل با مهد‌های کودک و ارائه آموزش‌های کمک‌های اولیه و فرهنگ‌سازی با استفاده از

ظرفیت گروه‌ها و ابزارهای آموزش مجازی و ارائه آموزش‌های ساده و کاربردی به

کودکان و مربیان (آموزش‌های حضوری و عملی لغو می‌باشد)

- برگزاری مسابقات انگیزشی از راه دور با محوریت فرهنگ‌سازی مشکلات اورژانس (نقاشی و ...) با اهدا جوایز
- تهیه اقلام آموزشی تبلیغاتی مولتی مدیا در زمینه فرهنگ‌سازی در حوزه اورژانس پیش بیمارستانی و ارائه به مهد‌های کودک
- برگزاری دوره‌های آموزشی مجازی کوتاه مدت برای مربیان مهد کودک طبق جدول برنامه.
- استفاده از محتوای آموزشی کتاب هوشمند "چوب جادوی فرشته حیات"
- مستند سازی اقدامات انجام شده .

جدول برنامه آموزشی مربیان و کارکنان مهدهای کودک				
ردیف	سرفصل	ریز سرفصل	ساعات آموزشی (دقیقه)	
			نظری	جمع
۱	سیستم اورژانس	- آشنایی با فرآیند عملیات و وظایف اورژانس کشور - نحوه درخواست کمک از ۱۱۵	۱۵	۱۵
۲	پاندمی کرونا ویروس	- پیشگیری از کووید ۱۹ در مدرسه	۳۰	۳۰
۳	مواجهه و ارزیابی	- بررسی صحنه یک حادثه - اقدامات اولیه در اولین مواجهه با بیمار یا مصدوم (سطح هوشیاری، راه هوایی، تنفس و گردش خون) - بررسی و ارزیابی آسیب ها و صدمات	۳۰	۳۰
۴	آسیب ها و صدمات	- مراقبت های اولیه و ساده در آسیب ها و صدمات - کنترل خونریزی خارجی - پانسمان و بانداز - بی حرکت سازی عضو آسیب دیده	۳۰	۳۰
۴	مخاطرات مهد کودک	- پیشگیری از حوادث ترافیکی ورودی مهد کودک - ایمن سازی محیط مهد کودک - غش کردن و کاهش هوشیاری - تشنج - کاهش قند خون - انسداد راه هوایی در کودکان و شیرخواران	۳۰	۳۰
		جمع	۱۳۵	۱۳۵

۴- ادامه اجرای کمپین آموزشی مسمومیت با CO

گسترش آموزش و اطلاع رسانی در خصوص پیشگیری از آسیب های حوادث ناشی از مسمومیت با مونواکسید کربن

○ ارائه گسترده فیلم ها و پوستر های آموزشی از طریق فضای مجازی (وبسایت ها، گروهها،

کانال ها و ...)

○ استفاده گسترده از طریق فضا های تبلیغاتی شهری (بیلبورد، تابلو و ...)

○ ارائه پوستر های آموزشی در ادارات و محل های تجمع

- استفاده از محتوا های آموزشی ارائه شده در پرتال سازمان اورژانس کشور قسمت آموزش همگانی

۵- ارائه آموزش های کووید ۱۹

- همکاری حداکثری در فضای مجازی و رسانه جهت آموزش با تاکید بر آموزش های پیشگیری از گسترش بیماری کووید ۱۹
- تولید محتواهای آموزشی صوتی و تصویری و پخش در فضای مجازی و استفاده از ظرفیت های استانی
- استفاده از ظرفیت خبرگزاری های استانی با ارائه محتواهای مناسب متنی و چندرسانه ای
- آموزش مجازی به کودکان با برگزاری مسابقات آموزشی بصورت مجازی
- تولید محتوای مولتی مدیا ویژه کودکان
- تعامل و استفاده از ظرفیت های آموزشی اختصاصی گروههای هدف
- همکاری با شهرداری ها و استفاده از ظرفیت های موجود جهت ارائه آموزشهای همگانی از طریق فضای مجازی و ظرفیت های موجود
- همکاری حداکثری با صدا و سیما استانی جهت همکاری آموزشی بصورت برنامه های گفتگو محور، برنامه های آموزشی کوتاه چند دقیقه ای، ارائه محتوای آموزشی مناسب و تولید برنامه های موشن گرافیکی و انیمیشن با محتوای فرهنگسازی در زمینه اورژانس، کمکهای اولیه و مباحث مربوط به پاندمی کووید ۱۹
- در صورت وجود مشکل در همکاری با صدا و سیما استانی، جهت پیگیری و رفع مشکل، رسمی اعلام گردد.

۶- اجرای آموزش های داوطلبین

- اجرای آموزش های تئوری و مهارتی طبق دستورالعمل آموزش داوطلبین ویژه زمان پاندمی کووید ۱۹

****رفرنس علمی:**

- کتاب "راهنمای گام به گام کمکهای اولیه برای همه" ویژه گروههای هدف - انتشارات یک یک پنج
- کتاب "واکنش سریع یک امدادگر" انتشارات سپید برگ
- فایل های متنی و مولتی مدیا ارائه شده در پورتال سازمان اورژانس کشور

مستندات برگزاری کلاس ها

کلیه مراکز پس از برگزاری هر دوره مستندات دوره را طبق فرم گزارش موجود در پرتال سازمان اورژانس کشور (ems.health.gov.ir) به آدرس الکترونیکی: "پرتال سازمان اورژانس کشور" آموزش همگانی ارسال نمایند. (به ازای هر دوره یک رکورد ثبت می گردد).